

Rigsombudsmanden i Grønland

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 26. oktober 2006

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Landstingets efterårssamling, torsdag den 26. oktober 2006.

Mødedagen den 26. oktober 2006 er tilrettelagt til udelukkende at rumme spørgsmål til landsstyret, stillet i medfør af § 36, stk. 2 i landstingets forretningsorden til mundtlig fremlæggelse og besvarelse.

Der blev behandlet i alt 42 spørgsmål til landsstyret. Fra de rejste spørgsmål og landsstyrets besvarelser kan bl.a. følgende nævnes:

Pkt. 93:

Spørgsmål til Landsstyret:

Om der er tiltag til tilpasning af den nugældende forbrugerlov, sådan så den gøres mere nutidig.

(Landstingsmedlem Jens Lars Fleischer)

Spørgeren betegnede den nuværende lov om beskyttelse af forbrugere som utidsvarende i forhold til de nordiske lande.

I landsstyrets besvarelse oplyste **Landsstyremedlem for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser, Siverth K.Heilmann** bl.a., at forhold vedrørende køb over internettet reguleres i Lov om visse forbrugerftaler, som trådte i kraft for Grønland den 1. april 1981. Lov om visse forbrugerftaler er rigslovgivning og sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning.

Landsstyret har anmodet Justitsministeriet om, at få Lov om visse forbrugerftaler opdateret. Forbrugerrådet i Grønland vil blive hørt under dette forberedende arbejde. Når et udkast til en anordning er klar, vil det blive forelagt landstinget til udtalelse, inden anordningen sættes i kraft for Grønland.

De dele af forbrugerbeskyttelseslovgivningen, som er hjemtaget af hjemmestyret ved Landstingslov om forbrugerråd, markedsføring, mærkning, priser og forbru-

gerklageudvalg, vil også blive revideret. Landsstyret forventer, at denne revision vil blive igangsat i 2007.

Pkt. 130:

Spørgsmål til Landsstyret:

Hvilke forestillinger har Landsstyret til at Grønland selv fører kontrol med besøg udefra samt at vi selv overtager fiskerikontrollen af vest- og østgrønland ?

(Landstingsmedlem Anthon Frederiksen, Kattusseqatigiit partiit)

I begrundelsen for spørgsmålet anføres det, at der i løbet af de sidste år har været en naturlig tendens til at man debatterer større selvbestemmelse. Der er derfor behov for at udvise større interesse for at Grønland selv fører kontrol med lokale og udefrakommende brugere af Grønland, ikke mindst i relation til godkendelser til ansøgninger fra forskere. Der spørges konkret: Kan det virkelig passe af ansvaret for Sirius-patruljen skal være hos den danske stat til evig tid? Hvilke planer er der i øvrigt for at realisere, at grønlandske unge selv varetager kontrolarbejdet?

I landsstyrets besvarelse takkede **Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigs- anliggender Josef Motzfeldt** for, at spørgsmålet giver anledning til en drøftelse af mulighederne for at grønlandisere kontrol med adgang til landet og Grønlands havområder på kortere og længere sigt.

"Spørgsmålet vedrører kontrol med adgang til landet i flere forskellige henseender:

- Forskeres samt krydstogtskibes adgang til landet
- Suverænitethævdelse
- Fiskerikontrol
- Siriuspatruljen

Landsstyret har overordnet den opfattelse, at Hjemmestyret i videst mulig omfang skal overtage ansvaret for vores land – inden for rammerne af hjemmestyrelov og en kommende selvstyrelov. Opgaverne med hensyn til fiskerikontrol og Siriuspatruljen vil det således være naturligt at drøfte, når der i medfør af den fælles selvstyrekommissions kommende forslag til ny selvstyreordning skal fastlægges en plan for fremtidige opgaveoverførsler.

Til de konkrete forhold, som spørgeren peger på, kan jeg på landsstyrets vegne oplyse følgende:

Adgangen for forskere er reguleret i den såkaldte rejsebekendtgørelse - bekendtgørelse nr. 39 af 22. februar 1967 om rejser til og i Grønland. Til daglig administreres Rejsebekendtgørelsen af Dansk Polar Center, der som bekendt er en rigsmyndighed. Samtlige ansøgninger vedrørende forskning, sportsekspeditioner samt krydstogter sendes imidlertid i høring i Grønlands Hjemmestyre af Dansk Polar Center. Hvis Hjemmestyret har indvendinger, afvises projektet.

Landstinget drøftede rejsebekendtgørelsen i forbindelse med en ændring af kriminalloven i efteråret 2000 (EM 2000/65). Dengang var der ikke bemærkninger til, at rejsebekendtgørelsen administreres af Dansk Polarcenter.

Landsstyret har imidlertid fundet, at ansvaret for rejsebekendtgørelsen bør hjemtages i overensstemmelse med koalitionsaftalens målsætning om at sikre, at det politiske ansvar for alle miljø-spørgsmål overdrages til Grønland. På Rigsmødet i sommeren 2006 blev det besluttet, at administrationen af Rejsebekendtgørelsen skal hjemtages til Grønland.

Direktoratet for Miljø og Natur nedsætter derfor en arbejdsgruppe, som skal analysere muligheder og konsekvenser af Rejsebekendtgørelsen.

Først når arbejdsgruppens resultater foreligger, vil Landsstyret have et grundlag for at indlede nærmere drøftelser med regeringen om hjemtagningen med regeringen.

Omkring kontrol med andre typer besøg udefra kan landsstyret endvidere oplyse, at Direktoratet for Miljø og Natur i øjeblikket arbejder på udarbejdelse af udkast til en landstingslov om kryds-togtskibes pligt til at medtage observatører, når disse skibe opholder sig i Nationalparken/ Biosfæreområdet i Nord- og Østgrønland samt i Scoresbysund Fjord.

Denne lov skal være en supplement til kontrolforanstaltningerne i Nationalparken.

En eventuel overtagelse af opgaver fra forsvaret, der omfatter bl.a. suverænitetsovervågning, fiskerikontrol og havmiljøovervågning er mere kompliceret. Disse opgaver varetages af Forsvaret. Fælleskommission for Selvstyres forslag skal som bekendt ligge inden for rammerne af rigsfællesskabet og grundloven, og derfor kan vi ikke hjemtage forsvarsanliggender som helhed. Men "civile" opgaver kan udskilles. Dette er imidlertid en langsigtet opgave, der vedrører betydelige økonomiske ressourcer og det vil formentlig i sig selv medføre merudgifter, hvis "civile" opgaver skal udskilles, idet man kan gå glip af stordriftsfordele.

På kortere sigt kan jeg oplyse, at jeg har drøftet spørgsmålet om at fremme rekruttering af grønlændere til Sirius-patruljen med forsvarsministeren under hendes besøg i Grønland. Jeg har herunder også peget på, at der er områder, hvor Sirius i øjeblikket ikke kommer, men hvor opgaven kan varetages af grønlandske fangere. I forbindelse med udenrigsministerens besøg her i august 2006 blev det desuden aftalt, at regeringen og landsstyret skal udarbejde en fælles arktisk strategi. Spørgsmålet om suverænitetshævdelse indgår heri.

Hertil kommer, at Grønlands Kommando efter drøftelser med blandt andet det tidligere landsstyre har haft kampagner for at rekruttere grønlændere til forsvaret. Værnepligten gælder som bekendt ikke i Grønland, men grønlandske borgere

kan melde sig frivillig til ansættelse i forsvaret. Disse kampagner har desværre kun medført rekruttering af ret få frivillige fra Grønland."

Pkt. 142:

Spørgsmål til Landsstyret vedrørende, hvilke planer der er lagt for det internationale polarår 2007-2008.

(Landstingsmedlem Kuupik Kleist, Inuit Ataqatigiit)

I begrundelsen for spørgsmålet gør spørgeren opmærksom på, at årene 2007 og 2008 er udnævnt som internationalt polarår, hvor der sættes videnskabelig fokus på polaregnene. Det sidste polarår var i 1953 og der er ekstra stor international opmærksomhed på dette polarår, bl.a. på baggrund de voldsomme klimaforandringer der er sket over de senere år.

Udover de naturvidenskabelige discipliner, er der bred enighed om at man i dette polarår sætter speciel fokus på de menneskelige aspekter. Det sker i form af forskningsprojekter omkring levevilkår, samfundenes organisering, klimaforandringernes konsekvenser for de arktiske befolkninger og m.m.

Så vidt spørgeren er orienteret vil der blive afviklet over 100 projekter i løbet af polaråret, alene i Grønland. Med henvisning til, at forskningsprojekterne er overordentligt interessante for Grønland og da det er ønskeligt med så stor grad af grønlandsk deltagelse og offentlighed omkring projekterne og deres resultater, spurgte Kuupik Kleist om hvilke forskningsprojekter der er planlagt i forbindelse med polaråret, hvor mange penge man agter at bruge på formålet og endelig, hvilke internationale projekter man agter at deltage i fra grønlandsk side.

I landsstyrets besvarelse tilkendegav **Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Doris Jakobsen** at landsstyret er enig i, at en stor del af de forskningsprojekter, der er planlagt i forbindelse med det internationale polarår (IPY), er af interesse for Grønland.

Hun oplyste, at den internationale polarårskomiteé har godkendt 140 projekter, der foregår i eller omkring Grønland eller har Grønland som emne. Af disse 140 projekter er der grønlandsk deltagelse i 43. Der er tale om såvel naturvidenskabelige som samfundsvidenskabelige og humanistiske forskningsprojekter. En oversigt over projekterne kan ses gennem www.ipy.dk. Der kan imidlertid ikke på nuværende tidspunkt siges noget om, hvor mange af disse projekter, der faktisk bliver gennemført, da finansiering af de mange projekter først forventes afklaret i løbet af efteråret 2006.

Der er ansøgningsfrist til den grønlandske forskningspulje hvert år den 1. oktober. Landsstyret har besluttet at projekter i forbindelse med IPY skal prioriteres i forbindelse med denne og de efterfølgende uddelinger. Der er ca. 700.000 kr. til rådighed ved hver af de halvårslige uddelinger.

Landsstyret har derudover planlagt at støtte to internationale konferencer i Grønland i forbindelse med IPY. Der er tale om en konference om repatriering, som arrangeres af Grønlands Nationalmuseum og Arkiv i 2007, samt International Conference on Arctic Social Science som arrangeres i 2008 i Nuuk af International Arctic Social Science Association, der i denne periode har grønlandsk formandskab. Konferencerne planlægges støttet med 300.000 kr. hver.

Pkt. 132:

Spørgsmål til Landsstyret:

Hvad har Landsstyret i sinde at gøre ? for at udligne vilkårene for borgerne i Danmark og Grønland ? For hvis du bor i Danmark som grønlænder eller dansker med har folkeregisteradresse i Grønland, så kan du ikke gøre dig nogen forhåbninger om at gøre brug af tilbud og muligheder som gælder for borgerne i Danmark, bare fordi du altså har folkeregisteradresse i Grønland. Kan dette ikke betegnes som diskrimination ?

(Landstingsmedlem Anthon Frederiksen, Kattusseqatigiit Partiiat)

I begrundelsen for spørgsmålet anfører spørgeren bl.a., at i henhold til gældende grundlov må der ikke gøres forskel på grønlændere og danskere.

"Vi kan naturligvis til en vis grad forstå, at der kan være forskelle i vilkårene indenfor rigsfællesskabet, men det forholder sig altså sådan, at tilbud og muligheder i Danmark ikke kan benyttes af danskere og grønlændere som har fast bopæl i Grønland.

Eksempelvis hvad angår bankernes service, og brug af tilbud om køb af mere værdifulde varer osv.

Kort sagt; Trods det faktum, at der er rigsfællesskab, så kan tilbud og muligheder der benyttes af danske borgere i Danmark ikke benyttes af danskere og grønlændere som har fast bopæl i Grønland. Kan nævnte forhold betegnes som værende retfærdige i forhold til grundloven?"

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigs-anliggender Josef Motzfeldt** for Landsstyreformand Hans Enoksen:

"Grønland, Færøerne og Danmark er i rigsfællesskab.

Grønland fik Hjemmestyre i 1979 og har dermed overtaget lovgivning og administration på en lang række centrale sagsområder.

Det betyder, at Grønlands Landsting selv har mulighed for at fastsætte niveauet for de tilbud og muligheder borgerne i Grønland tilbydes.

Formålet med og principperne i hjemmestyreloven er, at personer bosiddende i rigsfællesskabet må vælge, hvor de vil være bosiddende.

Dette valg indebærer, at man som borger må acceptere niveauet for de ydelser og tilbud, der stilles til rådighed, hvor man vælger at bo.

Landsstyret prioriterer at tilgodese Grønlands egne borgere bedst muligt, og det vil derfor ikke, hvis man er bosiddende uden for Grønland, være muligt at benytte mange af de servicetilbud, der tilbydes i det grønlandske samfund.

Ligeledes forholder det sig med Danmark og i øvrigt de fleste andre lande i verden.

Det er helt legalt og ikke i strid med lighedsgrundsætningen at gøre forskel på landets egne borgere og borgere med folkeregisteradresse i andre lande, så længe alle landets egne borgere behandles ens.

Efter Landsstyrets vurdering, sker der ikke herved nogen uberettiget forskelsbehandling af personer bosiddende inden for rigsfællesskabet."

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. email:

Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne